

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ประวัติวิทยากร

ชื่อ- สกุล : ดร.จินตนา พัฒนพงศ์ธร

Position : ที่ปรึกษากองส่งเสริมความรู้และสื่อสารสุขภาพ
ข้าราชการบำนาญ กรมอนามัย
อดีตนักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ (ด้านส่งเสริมสุขภาพ)

สถานที่ : กองสร้างความรอบรู้และสื่อสารสุขภาพ กรมอนามัย
ทำงาน

: โทรศัพท์ 085 661 3064 Email : jinpatt2503@gmail.com

การศึกษา ระดับปริญญาตรี : พยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง

: สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต

ระดับปริญญาโท : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

ระดับปริญญาเอก : Philosophy In Psychology

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

- บทบาทหน้าที่ :
- ที่ปรึกษากองสร้างความรอบรู้และสื่อสารสุขภาพ กรมอนามัย
 - รับปรึกษาการวิจัย วิทยาการด้านส่งเสริมสุขภาพคนทุกช่วงวัย
 - สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนงานสร้างความรอบรู้
ด้านสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพประชากรทุกกลุ่มวัย
 - นักพัฒนาและออกแบบระบบพัฒนาเด็กปฐมวัย วัยเรียน
 - นักวิจัยการส่งเสริมสุขภาพ สร้างความรอบรู้คนทุกช่วงวัย
- ผลงานวิจัย :
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6
พ.ศ. 2560 (2561)
 - โครงการดูแลสตรีตั้งครรภ์แนวใหม่ตามข้อเสนอแนะ
องค์การอนามัยโลก(2555).
 - ระบบการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
แบบบูรณาการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2563)
 - ระบบการดูแลและป้องกันภาวะซึมเศร้าในมารดาเพื่อ
ลูกรักพัฒนาการสมวัยในขวบปีแรก (2563)
 - ระบบการเตรียมความพร้อมในการเปิดเรียนและ
มาตรการป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
ในสถานศึกษาของไทย (2564)
 - ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยรอบด้านรองรับคนในศตวรรษที่ 21
(2566)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับ

คุณภาพชีวิตของมนุษย์

การยุติความหิวโหย
สร้างความมั่นคงทางอาหาร
และยกระดับโภชนาการ
การสร้างหลักประกันว่า
คนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี
และความเป็นอยู่ที่ดี
การสร้างหลักประกันว่า
ทุกคนมีโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพ
และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

เป้าหมาย 20 ปี

📍 คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ
พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

📍 คนไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อ
และสนับสนุนต่อการพัฒนาคน
ตลอดช่วงชีวิต

สถานการณ์ความรู้ ด้านสุขภาพคนทุกกลุ่มวัย

- คนไทย 2 ใน 10 คนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพจำกัด
- คนไทย 6 ใน 10 คน ไม่สามารถปรับพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างเหมาะสม
- ทักษะที่ต้องเร่งพัฒนาคือ การเข้าถึง ทบทวน ชักถาม และตัดสินใจ

ประชาชน สุขภาพดี
LE 85 ปี
HALE 75 ปี

-แม่ไม่มีความเสี่ยงและ
จัดการความเสี่ยงไม่ได้
-สถานบริการไม่ได้ให้
HL อย่างมีคุณภาพ
(สภาการศึกษา,2563)

ครอบครัวมีความรู้
ทักษะและส่งเสริม
พัฒนาการเด็กน้อย
(สภากาชาด,2562)

วัยเรียน วัยรุ่น
ขาดความรู้และ
ทักษะสุขภาพ
ทักษะชีวิต

วัยทำงานมีความรู้
และพฤติกรรม
สุขภาพน้อย

วัยสูงอายุขาดการ
เตรียมตัวด้าน
พฤติกรรมสุขภาพ

- ผ่าคลอดเร็วก่อน 12 สัปดาห์ ร้อยละ 83.97
- หญิงตั้งครรภ์รับรู้ความเสี่ยง ร้อยละ 80.20
- หญิงตั้งครรภ์ได้รับวิตามิน 3 ตัว ร้อยละ 75.80
- หญิงตั้งครรภ์ได้ตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 65.20
- เข้ารับความรู้โรงเรียนพ่อแม่ ANC ทุกครั้ง ร้อยละ 22.2
- เข้ารับบริการโรงเรียนพ่อแม่ WCC ทุกครั้ง ร้อยละ 6.5

เด็ก 0-5 ปี

- พฤติกรรมเลี้ยงดูลูกของครอบครัว (เล่นนาน ร้อยละ 59.9, เล่นกับเด็ก ร้อยละ 83.7, เล่นมือถือ ดูทีวี ร้อยละ 78.90,) ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเล่นกับเด็ก ร้อยละ 64.30)
- เข้ารับบริการ คัดกรอง ประเมินพัฒนาการ ร้อยละ 80
- เด็กได้กินอาหารเช้า ร้อยละ 49.7
- ได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก ร้อยละ 38.20
- เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวหกเดือน ร้อยละ 14
- เด็กมีปัญหาสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 31.60
- แม่อ่านสมุดสีชมพู ร้อยละ 60, บันทึกรายงานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2560)
(จินตนา พัฒนพงศ์ศรีและคณะ รายงานสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2560)

อายุ 6-14 ปี

- ได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก ร้อยละ 32.39
- ได้รับการคัดกรองสายตา ร้อยละ 59.1
- เด็กนร. ทำความสะอาด/แปรงฟัน ร้อยละ 94.9
- เด็กนร. มีกิจกรรมทางกาย 60 นาทีต่อวัน เป็น เวลาหัววันต่อหนึ่งอาทิตย์ ร้อยละ 20
- ดิคนร. ดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำ ร้อยละ 56.1

อายุ 15-19 ปี

- แม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ช้า ร้อยละ 14.09 %
- แม่วัยรุ่นคุมกำเนิดที่เหมาะสม 68.62 %
- อัตราคลอดแม่วัยรุ่น 22.35 ต่อ 1,000

อายุ 18-59 ปี

BMI ปกติ : 48.47 %
รอบเอวปกติ : 54.25 %
พฤติกรรมพึงประสงค์ : 20.69 %
ออกกำลังกาย 30 นาที และ 5 วัน ใน สัปดาห์ : 25.44 %
นอนมากกว่า 7 ชม. : 67.25 %

- ผู้สูงอายุมีพฤติกรรม พึงประสงค์ ร้อยละ 52
- ผู้สูงอายุมีฟันแท้ใช้งาน ร้อยละ 60.37

ที่มา: กรมอนามัย, 2564

เส้นทางชีวิตการเกิดโรค NCD คนไทย

STROKE
STEMI
CKD

OBESITY IS NOW A
GLOBAL EPIDEMIC!

0-5 ปี

อ้วน : 10.62 %

เตี้ย : 12.60 %

LBW : 9.4 %

สูงดีสมส่วน : 63.08 %

6-14 ปี

อ้วน : 12.51 %

เตี้ย : 8 %

สูงดีสมส่วน : 65.42 %

วัยทำงาน

BMI ปกติ (18-59 ปี) : 47.90 %

รอบเอวปกติ(30-44ปี) : 50.67 %

น้ำหนักเกินและอ้วน (19-29 ปี : 28.97 %

วัยผู้สูงอายุ

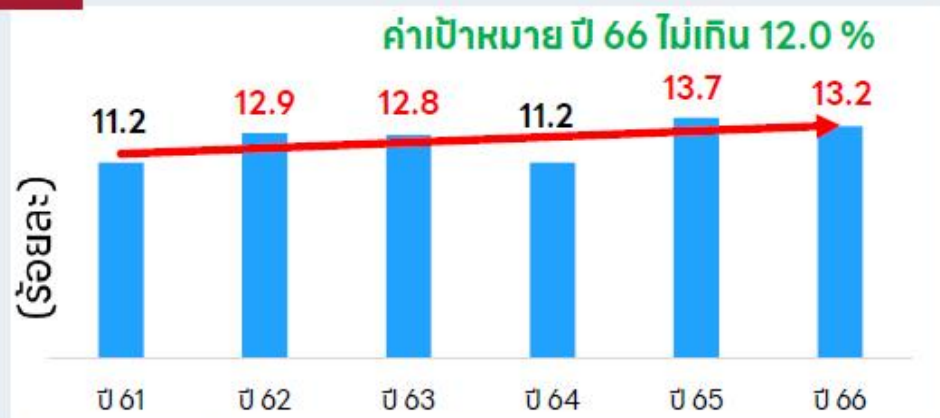
พฤติกรรมพึงประสงค์ : 30.44 %

ที่มา: DOH dash board, 25 มีค. 2564

ภาวะอ้วนในวัยเรียนวัยรุ่นและความเสี่ยงต่อการเกิดโรค

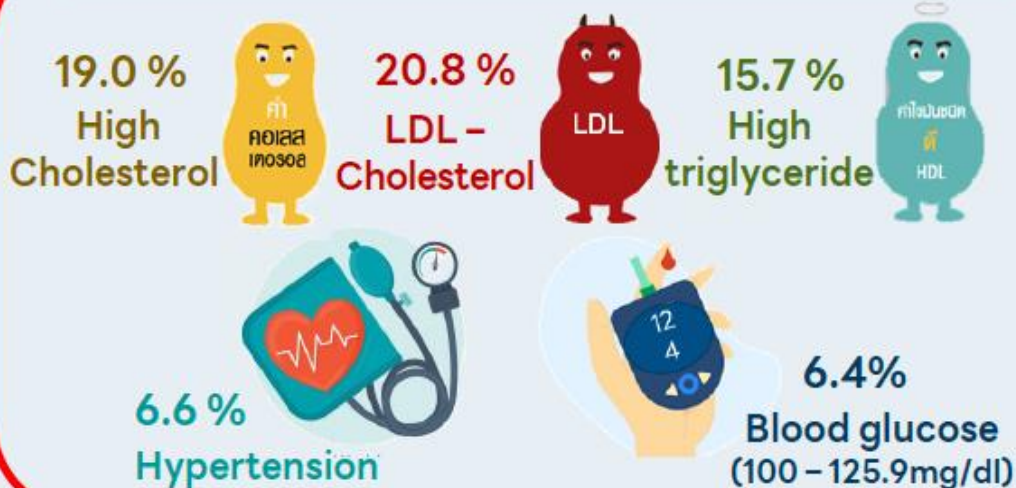

ภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนของเด็ก 6-14 ปี

ที่มา: ระบบรายงาน HDC ณ วันที่ 12 มี.ค.66

สถานการณ์สุขภาพของเด็ก 10-14 ปี

เด็กอ้วน มีแนวโน้มเป็นผู้ใหญ่อ้วนถึง 5 เท่า

สัมพันธ์กับการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

สาเหตุหลักของการตายก่อนวัยอันควร

31% ผู้ป่วยเบาหวาน

เป็นเด็กที่มีภาวะน้ำหนักเกินหรืออ้วน

22% ของโรคความดันโลหิตสูง

เป็นเด็กที่มีภาวะน้ำหนักเกินหรืออ้วน

ส่งผลกระทบต่อเด็ก ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

มูลค่าต้นทุนทางเศรษฐกิจที่เกิดจากโรคอ้วน

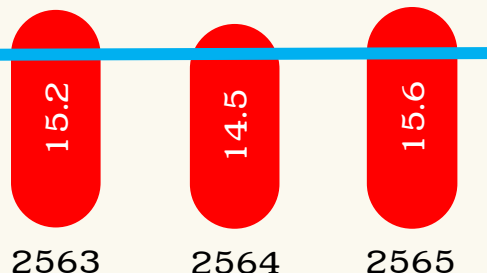
(การศึกษาศึกษาตีพิมพ์ พ.ศ. 2557) โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพและ 12,142 ล้านบาท การสูญเสียเงินได้จากการตายก่อนวัยอันควร

ที่มา: Simmonds M, et al. 2016; Llewellyn A, et al. 2016, Guh DP, et al. 2009; Pitayatiananan P, et al. 2014

สถานการณ์สตรีและเด็กปฐมวัย

หญิงตั้งครรภ์
มีภาวะโลหิตจาง

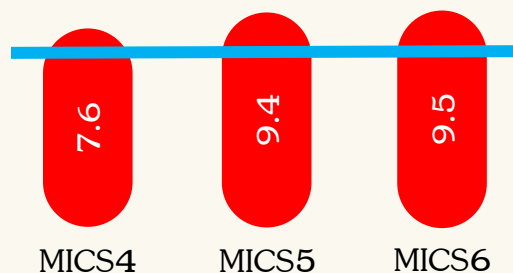
ไม่เกินร้อยละ 14.0

Ref. HDC 08/11/65

ทารกแรกเกิด
น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม

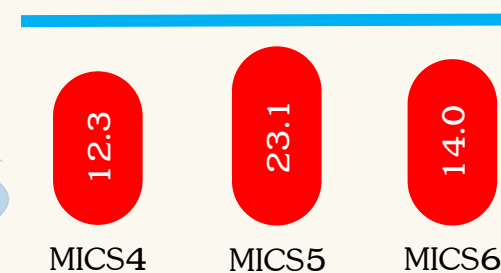
ไม่เกินร้อยละ 7

Ref. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทารกแรกเกิดถึง 6 เดือน
กินนมแม่อย่างเดียว

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

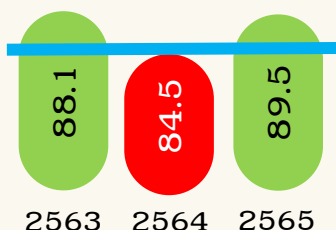

Ref. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พัฒนาการ
และการเจริญเติบโต

เด็ก 0-5 ปี พัฒนาการสมวัย

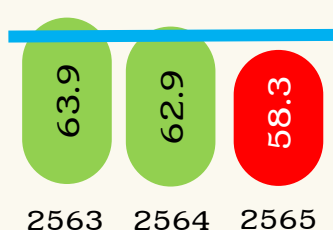
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

Ref. HDC 08/11/65

เด็ก 0-5 ปี สูงตีสมส่วน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 62

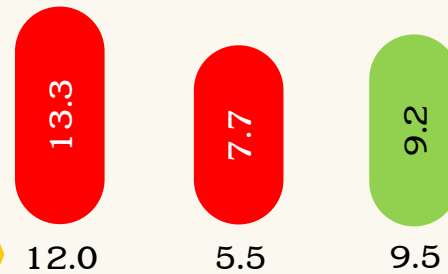

Ref. HDC 08/11/65

คุณภาพโภชนาการ

เตี้ย ผอม อ้วน

เป้าหมาย
ไม่เกินร้อยละ

Ref. MICS 6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

IQ & EQ

IQ เด็กไทย (เป้าหมาย 100)

102.8

ปี 2564

EQ เด็กไทย

83.4 = เกณฑ์ปกติ

ปี 2564

Ref. กรมสุขภาพจิต

เป็นสถาบันพื้นฐาน
ในการพัฒนาสังคม

- สอน/ฝึกให้สมาชิกครอบครัวมี
บทบาทหน้าที่-รับผิดชอบในฐานะ
เป็นสมาชิกของชุมชนหรือสังคม

หล่อหลอมบุคลิกภาพและคุณลักษณะ
ของสมาชิกของครอบครัว

- การพักผ่อน ทำกิจกรรมร่วมกัน
- แสดงบทบาท/พฤติกรรมตามแบบอย่างผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด

อบรมขัดเกลาและถ่ายทอด
ระเบียบทางสังคม

- ขัดเกลาค่านิยม/ความรู้สึกลึกซึ้ง/คิด/
ทัศนคติ/ความเชื่อ/ความศรัทธา
และวัฒนธรรม
- ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์
ฝึกฝน/อบรม

ภาพที่ 3 ความสำคัญของครอบครัว

ภาพที่ 4 บทบาทหน้าที่ของครอบครัว

ภาพที่ 2 รูปแบบครอบครัวโดยทั่วไปในปัจจุบัน

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

การศึกษา “ระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยรอบด้านรองรับคนในศตวรรษที่ 21”

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

การเปรียบเทียบ ก่อน-หลังดำเนินงาน พัฒนาการสมวัยเด็ก 3-5 ปี		พฤติกรรมเรียนรู้ของเด็ก	การเลี้ยงดูของครอบครัว ตามคุณธรรม 8 ประการ กับพัฒนาการสมวัยเด็กปฐมวัย
ก่อน ร้อยละ 61.50 สูงที่ไม่สมบูรณ์ ร้อยละ 53.30	หลัง ร้อยละ 83.30 สูงที่ไม่สมบูรณ์ ร้อยละ 59.80	-ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเรียนรู้ของเด็ก ก่อน-หลังมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 -คะแนนพฤติกรรมเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกับพัฒนาการเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก่อน-หลัง ที่ระดับ 0.33, 0.12	- ค่า- ระดับคะแนนรวมคุณธรรม 8 ประการฯ กับพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีความคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติคุณธรรม 8 ประการฯ ก่อน-หลัง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .002 สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .004

ที่มา: จินตนา พัฒนพงศ์ธรและคณะ, 2566

ภาพที่ 8 เป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว—ความผูกพันทางใจต่อกัน มี 8 ประเด็นให้พิจารณา

ภาพที่ 16 ความสัมพันธ์ในครอบครัว